

โรคทริคิโนซิส (Trichinosis)

ในปี พ.ศ. 2552 สำนักระบาดวิทยา ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคทริคิโนซิส จำนวน 40 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต อัตราป่วย 0.06 ต่อประชากรแสนคน ลดลงจากปีที่แล้วซึ่งมีรายงานการเกิดโรคทริคิโนซิส 0.07 ต่อประชากรแสนคน (รูปที่ 1) ทั้งหมดเป็นรายงาน จากภาคเหนือ 3 จังหวัด คือ น่าน 25 ราย เชียงใหม่ 9 ราย และแม่ฮ่องสอน 6 ราย อัตราป่วยต่อประชากรแสนคน เท่ากับ 5.25, 0.54 และ 2.43 ตามลำดับ (รูปที่ 3) จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีรายงานการเกิดโรคติดต่อกัน 4 ปี ส่วนจังหวัดเชียงใหม่มีรายงานการเกิดโรคติดต่อกัน 2 ปี

พบผู้ป่วยเพศชาย 25 ราย เพศหญิง 15 ราย อัตราส่วนชายต่อหญิง 1.67:1 กลุ่มอายุที่มีอัตราป่วยสูงสุด ได้แก่ กลุ่มอายุ 55 – 64 ปี อัตราป่วย 0.12 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 35 – 44 ปี และ 45 – 54 ปี อัตราป่วยเท่ากัน 0.08 ต่อประชากรแสนคน อาชีพที่มีจำนวนผู้ป่วยสูงสุด คือ เกษตรกรรม 24 ราย ผู้ป่วยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบท (เขตองค์การบริหารส่วนตำบล) 32 ราย ส่วนผู้ป่วยในเขตเทศบาลมี 8 ราย เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลชุมชน 33 ราย และสถานอนามัย 7 ราย

พบการระบาดในเดือนกุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม กรกฎาคม และสิงหาคม เดือนกรกฎาคมมีผู้ป่วยมากที่สุด 18 ราย (รูปที่ 2)

ปี พ.ศ. 2552 สำนักระบาดวิทยา ได้รับรายงานการสอบสวนโรคจากจังหวัดเชียงใหม่และน่าน โดยมีรายละเอียดการสอบสวนจากเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัด ดังต่อไปนี้

จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 14 ราย พบการระบาดที่อำเภอเวียงแหง บ้านห้วยไคร้ ตำบลเปียงหลวง พบผู้ป่วยจำนวน 14 ราย เพศชาย 8 ราย หญิง 6 ราย ส่วนใหญ่เป็นชาวเขา (ร้อยละ 80) อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1.33 : 1 ผู้ป่วยมีอายุระหว่าง 11 – 52 ปี ค่ามัธยฐานอายุ เท่ากับ 42 ปี ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2552 รายสุดท้าย วันที่ 9 มีนาคม 2552 ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการไข้ ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดบวมบริเวณใบหน้าและลำตัว ปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้ออ่อน หน้าตาบวม ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยการตรวจกล้ามเนื้ออ่อนโดยวิธี biopsy พบพยาธิตัวอ่อน *Trichinella spiralis* 1 ราย ผลการตรวจเม็ดเลือดขาวชนิดอีโอซิโนฟิลในผู้ป่วย 9 ราย ทุกรายพบว่าสูงกว่าค่าปกติ ซึ่งค่าระหว่าง 500 ถึง 1,500 เซลต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร 3 ราย (ร้อยละ 33.33) และมากกว่า 1,500 เซลต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร 6 ราย (ร้อยละ 66.67) ค่าครีเอตินินฟอสโฟไลเปสในผู้ป่วย 9 ราย สูงกว่าค่าปกติ และ ผลการตรวจซีรั่มชนิด IgM ให้ผลบวก 4 ราย สาเหตุการระบาดเกิดจากการนำสุกรพื้นเมืองในหมู่บ้านมา

ชำแหละ และนำมารับประทานอย่างสุกๆ ดิบๆ เมื่อต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2552

จังหวัดน่าน จำนวน 23 ราย พบการระบาดที่อำเภอปัว บ้านท่าควาย ตำบลไชยวัฒนา พบผู้ป่วยจำนวน 23 ราย เพศชาย 15 ราย หญิง 8 ราย ส่วนใหญ่เป็นชาวเขา (ร้อยละ 80) อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1: 1.88 ผู้ป่วยมีอายุระหว่าง 10 - 65 ปี ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40 – 44 ปี ร้อยละ 21.74 รองลงมา ได้แก่ อายุ 50 – 54 ปี และ 60 – 64 ปี ช่วงอายุละ 4 ราย ร้อยละ 17.39 ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยวันที่ 19 กรกฎาคม 2552 รายสุดท้าย วันที่ 30 กรกฎาคม 2552 ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการไข้ ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อ และหน้าตาบวม ผลการสุ่มตรวจเม็ดเลือดขาวชนิดอีโอซิโนฟิลในผู้ป่วย 16 ราย พบว่าสูงกว่าค่าปกติ และค่าครีเอตินินฟอสโฟไลเปสในผู้ป่วย 6 ราย สูงกว่าค่าปกติ สาเหตุการระบาดเกิดจากการนำสุกรพื้นเมืองจากบ้านป่าลาน ตำบลปัว มาชำแหละ และนำมารับประทานอย่างสุกๆ ดิบๆ ก่อนเข้าพรรษา เพื่อเลี้ยงฉลองการเสร็จสิ้นฤดูการทำนา และบางส่วนนำไปเลี้ยงในงานบุญเข้าพรรษา เมื่อเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2552

สถานการณ์การเกิดโรคทริคิโนซิสในปี พ.ศ. 2552 สาเหตุการเกิดโรคไม่แตกต่างจากปีที่แล้ว คือ ส่วนใหญ่เกิดจากการรับประทานเนื้อสุกรหรือเนื้อสัตว์ป่าสุกๆ ดิบๆ ในพื้นที่ชำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จังหวัดทางภาคเหนือที่มีรายงานผู้ป่วยโรคทริคิโนซิสติดต่อกันเกือบทุกปี ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา ดาก และอุทัยธานี ซึ่งแสดงว่ายังมีสัตว์รังโรคอยู่ และจากรายงานผู้ป่วยในจังหวัดแม่ฮ่องสอนน่าจะมีการระบาดของโรคที่บ้านยาป่าแหน ตำบลปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า เนื่องจากมีกลุ่มผู้ป่วย 3 รายป่วยในเดือนกุมภาพันธ์ และมีดูยาน

สรุป จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคทริคิโนซิสในปี พ.ศ. 2552 จากการเฝ้าระวังเชิงรับ และการเฝ้าระวังเชิงรุก (Active case finding) มีผู้ป่วยรวม 53 ราย

เอกสารอ้างอิง

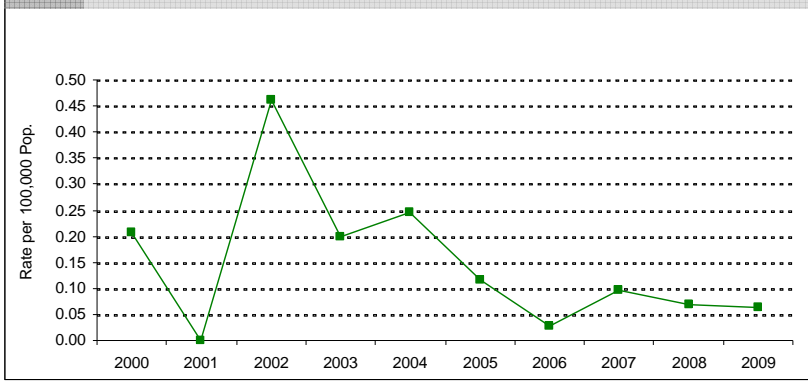
1. Ayood P, Smitsuvan P, Maipheng T, Piandee S, Pantongruk K, Sermtiwong N et al. Trichinosis outbreak in Huaykhlay village, Wianghaeng district, Chiangmai province, March 2009. [Mimeographed]. [n.p.]; [n.d.].

2. ทวีวุฒิ มโนวงศ์. รายงานการสอบสวนกรณีสงสัยโรคทริคิโนซิส บ้านท่าควาย ตำบลไชยวัฒนา อำเภอปัว จังหวัดน่าน. [เอกสารอัดสำเนา]. [น.ป.ท.]; [น.ป.พ.]; [น.ป.ป.].

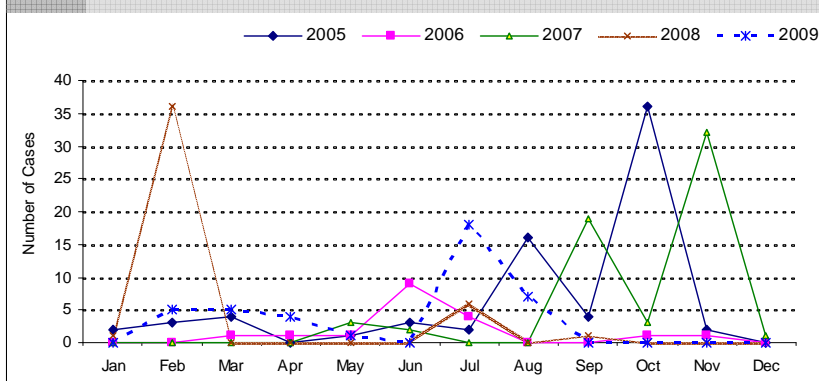
ผู้เรียบเรียง

ธีรศักดิ์ ชักนำ สำนักระบาดวิทยา

Fig. 1 Reported Cases of Trichinosis per 100,000 Population, by Year, Thailand, 2000 - 2009

Fig. 2 Reported Cases of Trichinosis by Month, Thailand, 2005 - 2009

Fig. 3 Reported Cases of Trichinosis per 100,000 Population, by Province, Thailand, 2009

